Laboratorija za eksperimentalnu psihologiju,
Odeljenje za psihologiju,
Univerzitet u Beogradu – Filozofski fakultet

Da li je opravdano pogurati osobe u pravcu njihovog sopstvenog dobra (a da one same nisu toga svesne)?

Ivan Mladenović[1]

[1] Odeljenje za filozofiju, Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu
ivan.mladenovic@f.bg.ac.rs

Oslanjajući se na eksperimente u psihologiji i bihejvioralnoj ekonomiji u vezi sa donošenjem odluka, Tejler (R. H. Thaler) i Sanstin (C. R. Sunstein) su u knjizi *Nudge* (2008) i brojnim drugim člancima formulisali koncepciju koju nazivaju libertarijanskim paternalizmom. Oni zastupaju stanovište da su opravdane paternalističke intervencije koje bi pogurale osobe u pravcu većeg stepena njihovog blagostanja, zdravlja i sreće, sve dok ostaje očuvana sloboda izbora. Od kada su formulisali ovu koncepciju ona ne prestaje da bude izvor diskusija u vezi sa tim da li je u okviru predložene koncepcije sloboda zaista očuvana, kao i da li je forma paternalizma koju predlažu zaista opravdana. U ovom predavanju, najpre ću objasniti osnovne karakteristike libertarijanskog paternalizma, a potom i ukazati na neke glavne pravce kritika. U tom pogledu, posebno ću razmotriti kritike iz perspektive filozofije i psihologije. Imajući u vidu da je reč o koncepciji koja je tokom vremena od teorijske zamisli prešla u široku praktičnu upotrebu, u završnom delu predavanja razmotriću neke konkretne primere njene primene.